

Ἐκθεση ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΩΡΑΙΤΗ

693.717.8812

www.kmoraiti.gr

2/9/2020

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

1. **ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:** η θεματική περίοδος της παραγράφου αναπτύσσεται στα σχόλια με παραδείγματα, προκειμένου ο συγγραφέας να εξηγήσει το νόημα της παραγράφου με οικεία για τον αναγνώστη στοιχεία. Έτσι, καθιστά πιο ξεκάθαρο το νόημα και προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Ο λόγος κερδίζει σε παραστατικότητα και ζωντάνια. Τα παραδείγματα αντλούνται από την ιστορία, τη φαντασία, την καθημερινότητα. Συχνά, υπάρχουν: π.χ., για παράδειγμα, λόγου χάρη, ενδεικτικά, όπως κ.α.

π.χ. η προπαγάνδα επιδιώκει να επιβάλει ένα προϊόν οποιασδήποτε μορφής. Αυτό μπορεί να είναι μία πίστη, μία κοινωνική οργάνωση, ένα πολιτικό καθεστώς, ένα είδος καθημερινής χρήσης. Όλοι οι τρόποι επικοινωνίας επιστρατεύονται για να υπηρετήσουν την προπαγάνδα: ο προφορικός λόγος, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, ο κινηματογράφος, η εφημερίδα, το βιβλίο.

2. **ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ:** η θεματική περίοδος δημιουργεί το ερώτημα «γιατί». Έτσι, στις λεπτομέρειες/ σχόλια στηρίζεται με επαρκείς αιτιολογήσεις και επιχειρήματα. Ο συγγραφέας αποδεικνύει την άποψή του και προσδίδει πειστικότητα και αντικειμενικότητα. Συχνά, υπάρχουν: γιατί, επειδή, διότι, αφού, καθώς κ.α.

π.χ. αλλά και σαν μέσο εκφοβισμού η θανατική ποινή είναι ακατάλληλη και αναποτελεσματική. Αυτό συμβαίνει γιατί ο δράστης που διαπράττει αποτρόπαια εγκλήματα για τα οποία επιβάλλεται η θανάτωση, είτε τα τελεί σε συναισθηματική διέγερση, οπότε δεν σκέφτεται ψύχραιμα, είτε διακρίνεται από πνευματική υστέρηση και δεν μπορεί να σκεφτεί λογικά και να σταθμίσει τις επιπτώσεις.

3. **ΑΙΤΙΟ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ:** στη θεματική περίοδο παρουσιάζονται οι αιτίες και οι συνέπειες/ αποτελέσματα. Στις λεπτομέρειες/ σχόλια αναλύονται τα αίτια ή τα αποτελέσματα. Συχνά, υπάρχουν: έτσι, με συνέπεια, λόγω, εξαιτίας, λοιπόν, σαν αποτέλεσμα κ.α.

π.χ. οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν από τη ραδιενέργεια είναι σημαντικοί για τον άνθρωπο και το φυσικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα, τα ραδιενεργά στοιχεία που αποδεδμεύονται από τους πυρηνικούς αντιδραστήρες μολύνουν την ατμόσφαιρα, την υδρόσφαιρα και το έδαφος με ολέθριες επιπτώσεις για τη ζωή. Επιπλέον, επιφέρει κλιματικές αλλαγές, που προκύπτει από ενδεχόμενο πυρηνικό νέφος ή από τη θερμότητα που εκλύεται.

4. **ΣΥΓΚΡΙΣΗ – ΑΝΤΙΘΕΣΗ:** στη θεματική περίοδο συγκρίνονται δύο όροι προκειμένου να επισημανθούν ομοιότητες και διαφορές. Στόχο έχει να φωτίσει τα διάφορα χαρακτηριστικά τους. Μπορεί να έχει τις μορφές: α) κατά όρο: παρουσιάζονται πρώτα τα γνωρίσματα του πρώτου όρου και στη συνέχεια του δεύτερου. β) παρουσιάζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές

των δύο όρων σημείο προς σημείο. Συχνά, υπάρχουν: όμως, αντίθετα, ωστόσο, από τη μία...από την άλλη, ενώ, εντούτοις, κ.α.

π.χ μέσα στην ιστορική πορεία του πνεύματος δύο αντίθετα ρεύματα υπαίνουν με την ορμή τους την κίνηση των ιδεών. Το ένα ωθεί ακάθεκτα προς τα εμπρός, προς κάτι ανείπωτο, ακόμη, κάτι που δεν έχει ακόμα σαρκωθεί στη σκέψη και στη διατύπωση, δεν έχει πραγματοποιηθεί, αλλά θέλγει σαν τερατώδης αναμονή. Το άλλο αντιστέκεται και προσπαθεί με σύνεση και περίσκεψη να κρατήσει το με αγώνες πραγματοποιημένο, το δοκιμασμένο, τη θετική και σίγουρη κατάκτηση που λαμποκοπά σαν ώριμος καρπός. (Παπανούτσος)

5. **ΟΡΙΣΜΟΣ:** στην παράγραφο γίνεται προσπάθεια καθορισμού και σημασιολογικής προσέγγισης μίας έννοιας με την έκθεση των γνωρισμάτων της. Δίνεται: α) η οριστέα έννοια: η έννοια που ορίζεται, β) το γένος: η ευρύτερη έννοια στην οποία εντάσσεται η οριστέα έννοια γ) ειδοποιός διαφορά: το χαρακτηριστικό γνώρισμα που διακρίνει την οριστέα έννοια από το γένος της. Συχνά, υπάρχουν: ορίζεται, προσδιορίζεται, είναι δηλαδή, με τον όρο...εννοούμε κ.α.

Είδη ορισμών (ως προς τον τρόπο παρουσίασης της οριστέας έννοιας):

- α) αναλυτικός ορισμός: παρουσιάζει τα γνωρίσματα της οριστέας έννοιας.
β) συνθετικός – γενετικός ορισμός: περιγράφει τη διαδικασία δημιουργίας, γένεσης της οριστέας έννοιας.

Είδη ορισμών (ως προς την έκταση):

- α) σύντομος
β) εκτεταμένος

π.χ. παραλογές είναι δημοτικά τραγούδια πολύστιχα και αφηγηματικά. Μοιάζουν με μικρά έπη, που αφηγούνται τις δραματικές περιπέτειες της ανθρώπινης ζωής με τον τρόπο των παραμυθιών. (αναλυτικός ορισμός)

6. **ΔΙΑΙΡΕΣΗ:** μία έννοια χωρίζεται, διακρίνεται στα είδη της με βάση ένα κριτήριο. Δηλώνονται: α) η διαιρετέα έννοια: η έννοια που επιμερίζεται, β) η διαιρετική βάση: το κριτήριο με βάση το οποίο γίνεται η διαίρεση, συχνά παραλείπεται, γ) τα μέλη της διαίρεσης. Μια διαίρεση για να είναι σωστή πρέπει: α) να είναι τέλεια, δηλαδή να περιλαμβάνει όλα τα μέλη της. Σε αντίθετη περίπτωση είναι ατελής. β) να γίνεται με μία διαιρετική βάση, δηλαδή να είναι συνεχής. Συχνά, υπάρχουν: πρώτον-δεύτερον..., στη μία περίπτωση...στην άλλη περίπτωση, κ.α.

π.χ. ο συλλογισμός με βάση την πορεία της σκέψης διακρίνεται σε παραγωγικό, επαγωγικό και αναλογικό. Στον παραγωγικό συλλογισμό ξεκινάμε από κάτι γενικό και καταλήγουμε σε κάτι ειδικό. Στον επαγωγικό συλλογισμό η πορεία είναι αντίστροφη, αφού ξεκινάμε από το επιμέρους και καταλήγουμε στο γενικό. Τέλος, στον αναλογικό συλλογισμό από το ειδικό συμπεραίνουμε πάλι για το ειδικό.

7. **ΑΝΑΛΟΓΙΑ:** Στη θεματική περίοδο γίνεται παραλληλισμός δύο εννοιών που παρομοιάζονται μεταξύ τους, ώστε να γίνουν πιο κατανοητά τα χαρακτηριστικά του πρώτου μέλους. Έτσι, ένα δυσνόητο φαινόμενο εξηγείται και εκλαϊκεύεται, ενώ προσδίδει στο λόγο παραστατικότητα και το

κείμενο γίνεται πιο ελκυστικό. Συχνά, υπάρχουν: όπως, σαν, μοιάζει, έτσι, παρόμοια, κ.α.

π.χ. παρομοίασαν τον άνθρωπο μιας δημοκρατικής κοινωνίας με την ψηφίδα του ψηφιδωτού. Η κάθε ψηφίδα έχει το δικό της χρώμα και σχήμα όμως, η μία συμπληρώνει την άλλη σε ένα θαυμάσιο σύνολο. Ωστόσο, η ανομοιοότητα προσδίδει την αξία τους. Αν όλα τα πετραδάκια ήταν όμοια τότε το καθένα θα μπορούσε να αντικατασταθεί από οποιοδήποτε άλλο. Το ίδιο συμβαίνει και στην ανθρώπινη κοινότητα. Κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός και κανένας δεν μπορεί να αντικατασταθεί από τυχαίο αντιπρόσωπό του.

8. **ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΜΕΘΟΔΩΝ:** πολλές φορές σε μία παράγραφο χρησιμοποιούνται περισσότεροι τρόποι ανάπτυξης, γιατί ο συγγραφέας θέλει να γίνει πιο σαφής και πειστικός.